

VAL 2022: KLIMATET

Ideella krafter vill se tuffa politiska - åtgärder för klimatet

Omställning Kungälv och Naturskyddsföreningen i Kungälv anser att kommunens politiker måste skala upp klimatarbetet. Här är de viktigaste åtgärderna de vill se lokalt i kommunen.

Våra högprofilfrågor handlar om energi och matförsörjning, säger Gunilla Almered Olsson, ordförande i Omställning Kungälv. (Bild: Camilla Walldán)

Sveriges klimatmål är att nå netto-nollutsläpp av växthusgaser till atmosfären år 2045, och därefter ha negativa utsläpp. Men det finns ingen lagstiftning som tvingar kommuner att jobba med klimatomställningen.

I Kungälvs kommun försöker Naturskyddsföreningen i Kungälv och Omställning Kungälv driva på det lokala klimat- och miljöarbetet. Vilka åtgärder vill de att kommunens politiker ska prioritera? KP lät dem lista sina topp tre viktigaste.

Omställning Kungälv vill till att börja med att kommunen ska skapa **tydliga klimatmål**. Det finns inte i dag, säger ordförande Gunilla Almered Olsson.

– Nu hänvisar de bara generellt till Agenda 2030, det är alldeles för lite konkret. Vi vill att kommunen inrättar en koldioxidbudget för alla sina utsläpp. Det finns ett verktyg, som är väl utarbetat av forskare, som används praktiskt av ganska många kommuner. Metoden gör det betydligt enklare att följa utvecklingen från år till år. Den bygger på att varje sektor kvantifierar sina utsläpp, och då kan kommunen sätta in konkreta åtgärder för varje utsläppssektor.

Metoden används till exempel i Tidaholm. Där görs en budget för sektorer som transport, industri, arbetsmaskiner och el- och fjärrvärme, säger Gunilla.

– Inrikestransport har de högsta koldioxidutsläppen, så är det även i Kungälv. Där kan man göra väldigt mycket. Det handlar om kollektivtrafik, personbilstrafik, transport av varor mellan olika delar i kommunen. Det är stort konkret arbete som måste göras, och kopplas till målen.

– Genom en koldioxidbudget får politikerna hjälp att formulera mål och åtgärder.

Som nummer två vill föreningen att kommunen inrättar ett **klimat- och hållbarhetsråd**. Där ska finnas deltagare från olika samhällssektorer. Gunilla ger exempel:

– Från politiken, tjänstemannasidan, näringsliv, kommunala bolag, civilsamhället och organisationer som Omställning Kungälv och från akademien, till exempel Chalmers.

– Det ska vara ett brett hållbarhetsråd som hjälper till med uppföljningen av klimatmålen.

Gunilla nämner Mariestad, en annan kommun som ligger i framkant vad gäller klimatarbetet.

– De producerar massor av vätgas med hjälp av solenergi. Den driver kommunens bilar, till exempel i hemtjänsten, och försörjer en nybyggd förskola med el. De satsar på klimatet vilket är en av anledningarna till att Volvo valde att ha sin nya batterifabrik där.

Maten är den **tredje största frågan** som Omställning Kungälv vill att kommunen tar tag i.

– Den gör ett stort klimatavtryck eftersom stora delar transporteras utifrån. Vi vill att **kommunens alla måltider på skolor, äldreboenden och så vidare, i hög grad ska servera lokalproducerad mat**. Det skulle ha enorm betydelse för den lokala produktionen. Och när lokala odlare vet att det finns en marknad för dem, skulle det vara en trygghet för dem.

– Det skulle också bidra till en positiv utveckling i kommunen med fler arbetsfällan.

Naturskyddsföreningen i Kungälv inkluderar den biologiska mångfalden i klimatarbetet. De vill, **som nummer ett**, se politiska beslut som innebär en övergång till **hyggesfri avverkning av skogen**.

– Vi vill att man ska ha **kontinuitetsbruk i skogen som ägs av Kungälvs kommun**. Det vill vi för att träden binder kol, och för den biologiska mångfalden – det vill säga att djur och växter finns kvar i livskraftiga bestånd. När det är barmark på kalhyggen avges mycket av kolen som fanns i träden och i marken, och släpps ut som koldioxid, säger Stig Johannesson som är ordförande i föreningen.

– Det är även bra för friluftslivet att man har fina kommunala skogar utan kalhyggen.

Som topp två-åtgärd vill Naturskyddsföreningen att det ska göras en **inventering av alla våtmarker i kommunen**.

– Vi vill att man ska återställa de dikade våtmarkerna, för de släpper ut jättemycket koldioxid. Man har räknat ut att det är ungefär lika mycket utsläpp från dikade våtmarker som det är från all biltrafik i Sverige. Så det innebär väldigt stora möjligheter som inte borde vara så betungande att genomföra, säger Stig.

Den tredje punkten handlar om Kungälv Energis planer på att bygga ut fjärrvärmenätet med ytterligare en flis-eldad panna, där grenar och trädtoppar bränns.

– Det finns en metod där man får ut nära **hundra procent av flisens energiinnehåll**. Men den har Kungälvs kommun valt att inte använda, för det kräver lite större investeringar. Men ska

de använda flis för att få värme, så ska det göras effektivt. Vi vill att man ska satsa på kraftvärmeverk och få ut hundra procent av flisenergi-innehållet.

– Vi tycker att kommunen ska göra det bästa av det. Vi behöver mycket mer el.

KP träffar Stig och två andra medlemmar i Naturskyddsföreningen på Kolebacka i Fontin. De betonar alla hur tätt den biologiska mångfalden och klimatet hänger samman.

– Vi måste inse det. Jag tror vi inte kommer någonstans med klimatet om vi inte samtidigt tänker på den biologiska mångfalden, säger Helene Wåhlander, föreningens sekreterare.

Och det finns två sätt att vända utsläppskurvan. Det ena är nollutsläpp av fossila bränslen – det andra är fotosyntesen, säger Lars Peterson som sitter i föreningens styrelse.

– Alla blad binder koldioxid och kör ned det i marken. Det är det enda sättet att ta hand om koldioxiden. Därför är det viktigt med skogsbruk och att återställa våtmarken. Det finns tre gånger så mycket koldioxid bundet i våtmarker på jorden som det är i atmosfären. Skulle vi dika alla våtmarker stiger temperaturen inte med två grader, utan åtta. Vi måste samarbeta med naturen, säger Lars.

Slätterängen i Kolebacka i Fontin sköts av Naturskyddsföreningen i Kungälv, här med tre styrelsemedlemmar: Lars Peterson, Stig Johannesson, ordförande, Helene Wåhlander, sekreterare i föreningen. (Bild: Camilla Walldán)

På regionnivå finns Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om. Det är en ”kraftsamling” för att påskynda klimatarbetet i Västra Götalandsregionen, som drivs av regionen och länsstyrelsen. Här kan kommuner, frivilligt, ge löften om åtgärder för att minska koldioxidutsläppen. Kungälvs kommun har bland annat lovat att installera minst en solcellsanläggning i år.

– Kungälvs kommun ligger ungefär i mittfåran vad gäller antal klimatlöften. Vi upplever att alla kommuner jobbar ganska lika inom Klimat 2030, säger Jesper Blomqvist som är regionens klimatsamordnare.

Enligt en koldioxidbudget, som regionstyrelsen har antagit, behöver Västra Götaland från 2022 minska utsläppen med 19 procent varje år för att länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet.

Gör kommunerna i regionen tillräckligt?

– Nej, det är mycket som inte sker i tillräcklig takt för att nå våra klimatmål. Alla aktörer i samhället behöver öka takten. Omställningsarbetet måste påskyndas. Vi jobbar mycket med främjande insatser och kan ge stöd. Men vi har inget mandat att säga vad de ska göra. Kommunerna måste själv agera, säger Jesper Blomqvist.

Camilla Walldán